

Seuraavat *asuntorakennustoimintaa koskevat aloitteet* päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi:

Vt Mäkisen ym. aloite tutkimuksen suorittamiseksi v. 1955—1956 suoritettujen asuntojen jaosta (24. 10. 882 §).

Vt Ahvan ym. aloite toimenpiteisiin ryhtymisestä kaupungin omistamien, asuntotarkeituuksia varten rakennettujen kiinteistöjen muuttamiseksi asunto-osakeyhtiöiksi (21. 11. 981 §).

Vt Saukkosen ym. aloite asuntotuotannon lisäämiseksi yhteistoiminnassa säästäjien ja ao. kaupungin elinten kanssa (28. 11. 1 006 §).

Vt Kulon ym. aloite määrärahan merkitsemiseksi v:n 1957 talousarvioon rakennustuotantoa varten (30. 5. 538 §, ks. s. 26).

Vtt Öhmanin ja Eriksson-Lihrin aloite tutkimuksen suorittamisesta halpojen asuntojen aikaansaamiseksi vähävaraisille ja köyhille lapsiperheille (29. 8. 705 §).

Vt v. Martensin aloitteet hotellin tai yömajan perustamiseksi yksinäisiä miehiä varten ja toimenpiteisiin ryhtymisestä talvella tapahtuvien häätöjen estämiseksi (19. 9. 759 §, 7. 11. 929 §, ks. s. 26).

10. Yleisiä töitä koskevat asiat

Rakennusvirasto. Talorakennusosaston, katurakennusosaston, hankintaosaston ja puhtaanapito-osaston osastokamreerin virat päätettiin siirtää 23. palkkaluokkaan 1. 1. 1957 alkaen (7. 11. 901 §).

Vt Vanhasen ym. aloite piirtäjien palkkaamiseksi rakennusvirastoon arkkitehtien avuksi päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (19. 9. 760 §).

Vt Mäkisen aloite palkintojen jakamiseksi niille arkkitehdeille, joiden suunnitelmissa on kiinnitetty huomiota säästäväisyyteen esteettisten näkökohtien siitä kärsimättä päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (24. 10. 883 §).

Määrärahat. Kaupunginvaltuusto oikeutti yleisten töiden lautakunnan käyttämään yleisten töiden päaluokan Viemärit-luvun tilillä Puhdistuslaitosten käyttö ja hoito olevaa määrärahaa talousarvion perusteluista poiketen, siten että Rajasaaren puhdistuslaitoksen lietesäiliöiden lämpökierukoiden korjauskustannukset 1.4 mmk ja Nikkilän sairaalan puhdistuslaitoksen eräiden korjaustöiden kustannukset saatiin suorittaa Talin puhdistamo varten tarkoitettuista määrärahoista (24. 10. 875 §).

Rakennusviraston konevarastorakennus. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä talorakennusosaston laatimat 24. 11. 1955 päivätyt rakennusviraston konevarastorakennuksen pääpiirustukset sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen hyväksymään piirustuksiin myöhemmin ehkä tarpeelliseksi osoittautuvat muutokset (25. 1. 62 §).

Rakennusviraston varastoalue ja sen rakennussuunnitelma. Kaupunginvaltuusto päätti, että 28. kaupunginosan varastokortteli n:o 28401 luovutetaan rakennusviraston varastoalueeksi. Samalla kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä sanotun varastoalueen rakentamista varten suunnitelman, jonka mukaan alueelle rakennetaan tässä vaiheessa Herttoniemen radasta lähtevä pistoraide, tarpeelliset ajotiet sekä vesi-, viemäri- ja sähköjohdot, ulkona säilytettävien paalutukkien ja muun järeän puutavaran varastoisipaikat, avokatokset sahattua puutavaraa, rakenneterästä, tiiliä, sementtituotteita ym. rakennusaineita varten suunniteltuina sopiviksi liikkuvien nostureiden ja trukkien käytölle, tarpeen vaatima lämmitettävä varastosuoja höylätylle tavaralle tarpeellisine lämpökeskuksineen, toimistohuoneet, työntekijäin ruokailu- ym. huoneet ja välttämättömät autotallit sekä lämmittäjän ja vartijan asunnot. Sen sijaan oli suunnitelmaa kuivaamon ja höyläämön rakentamisesta tälle alueelle vielä kiireellisesti tutkittava ja suunnitelma siltä osin vasta sen jälkeen esitettävä kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Lisäksi kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen tekemään ko. rakennussuunnitelmaan myöhemmin mahdollisesti tarpeelliseksi osoittautuvat muutokset samoin kuin myös hyväksymään alueelle siinä vaiheessa rakennettavien rakennusten piirustukset. Viimeksi kaupunginvaltuusto päätti muuttaa v:n 1955 talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen päaluokan Talorakennukset-luvun tilillä Rakennusviraston hankintaosasto: höyläämön ja varastoalue Oulunkylässä olevan siirtomäärärahan käyttötarkoituksen siten, että sanottua määrärahaa saatiin käyttää ko. varastoalueen kunnostamiseen ja kaupunginvaltuuston nyt hyväksymän rakennussuunnitelman toteuttamiseen (10. 10. 815 §).

Lauttasaaren liikenneväylien ja sinne johtavien yhteyksien parantaminen sekä katujen ja

viemärien rakennuskustannusten osittelu. Lauttasaaren liikenneväylien ja sinne johtavien yhteyksien parantamiseksi olivat vt Katajavuori ym. tehneet v. 1955 (ks. s. 97) aloitteen, jossa he olivat ehdottaneet, että kaupunginvaltuusto kehottaisi kaupunginhallitusta ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin Lauttasaaren teiden rakentamiseksi ja kunnostamiseksi, koska Porkkalan alueen Suomelle palauttamisen jälkeen Lauttasaari tulee olemaan länteen suuntautuvan liikenteen läpikulkualueena. Myös Ruoholahden liikennesolmu olisi selvitettävä ja samalla tutkittava, olisiko Lauttasaaren entiseen siltaan liitettävä uusi silta, jolloin liikenne saataisiin kaksikaistaiseksi. Liikennelaitoksen lautakunta oli lausunnossaan puoltanut Lauttasaaren eräiden katujen kunnostamista sekä Lauttasaaren ja keskustan välisen yhteyden parantamista. Satamalautakunnan ilmoituksen mukaan valmistelea satamarakennusosasto kaupunginhallitukselle annettavaa lausuntoa Ruoholahdenkadulta Lauttasaarenkadulle johtavan sillan suunnittelukilpailun järjestämisestä. Yleisten töiden lautakunta oli kaupunginlakimieheltä pyytänyt lausuntoa siitä 1) voitiinko katsoa kaupungin oikeuden korvauksen määräämiseen tontinomistajille kadun rakentamisesta säilyvän sen rakentamisesta huolimatta asemakaavalain 38 §:n 4 kappaleessa mainittuun säädettyssä järjestyksessä tapahtuvaan luovutukseen saakka, ja 2) milloin viemäri on katsottava asemakaavalain 40 §:n tarkoittamassa mielessä rakennetuksi.

Kaupunginlakimiehen lausunnon mukaisesti voitaisiin Lauttasaaren tai sen jonkin osan muodostaman viemäriverkon kustannukset periä tontinomistajilta myöhemminkin huolimatta siitä, että rakennustyöhön ryhdyttäisiin ennen kaupunginvaltuuston korvausten perimistä koskevaa päätöstä, kunhan viemäriä vain ei rakennettaisi valmiiksi ennen kuin sanottu päätös on ehditty antaa. Tällöin olisi kuitenkin selvitettävä, mihin vaiheeseen saakka viemäriä voidaan suorittaa, ilman että viemäriä voitaisiin pitää valmiiksi rakennettuna. Koska kaupunginlakimiehen lausunnon mukaan oli olemassa erittäin suuri vaara, että kaupunki menettäisi oikeuden korvauksen saamiseen tonttien omistajilta, mikäli Lauttasaassa ryhdyttäisiin suunnitelmallisiin katu- ja viemäritöihin, katsoi yleisten töiden lautakunta olevan perusteltua aihetta lykätä töiden aloittaminen siksi, kunnes kaupunginvaltuusto on velvoittanut ao. tonttien omistajat korvaamaan katujen ja viemärien rakentamisesta johtuvat kustannukset. Kaupunginhallituksen asettama asiantuntija-toimikunta tutkii Lauttasaaren sillan rakentamiskysymystä. Kun kaupunginvaltuusto v. 1955 (ks. s. 86) oli tehnyt päätöksensä Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten osittelusta, mikä päätös oli alistettu sisäasiainministeriön tutkittavaksi ja vahvistettavaksi ja mistä päätöksestä useat Lauttasaaren tonttien omistajat olivat valittaneet, vaatien mm., että päätöksen mukaiset kuusi jakoaluetta yhdistettäisiin, oli kaupunginlakimies antanut asiasta uuden lausunnon, missä esitettiin mm. seuraavaa:

asemakaavalain 39 §:n mukaan voi ministeriö ainoastaan vahvistaa päätöksen sellaisenaan, tai jättää sen vahvistamatta. Jos katu on rakennettu valmiiksi ja ministeriö ei vahvista em. valtuuston päätöstä, jolloin se on korvattava uudella päätöksellä, herää kysymys, onko valtuustolla ensiksi mainitun päätöksen perusteella oikeus saada korvaus maanomistajilta. Asemakaavalain 38 §:n 4 momentin mukaan on kaupunki menettänyt oikeuden korvausvelvollisuuden määräämiseen tontinomistajalle, sen jälkeen kun katu on säädettyssä järjestyksessä luovutettu yleiseen käyttöön. Toisin sanoen maanomistajien korvausvelvollisuudesta on ollut tehtävä sisäasiainministeriön hyväksymä lopullinen kaupunginvaltuuston päätös ennen kadun luovuttamista yleiseen käyttöön. Vaikka katujen rakentamista valmiiksi ennen ministeriön vahvistamaa osittelupäätöstä ei voitu puoltaa, oli kaupunginlakimies kuitenkin sitä mieltä, ettei kaupungin oikeutta korvauksen saantiin vaarannettaisi, vaikka jotkut liikenneväylät rakennettaisiinkin puolivalmiiksi, siten että niitä voitaisiin käyttää ainakin rajoitettuun liikenteeseen. Puolivalmiiden liikenneväylien kunnossapidon kustantaa kaupunki. Mikäli ministeriö ei hyväksyisi kaupunginvaltuuston päätöksen mukaista ehdotusta jakaa Lauttasaari kuuteen piiriin ja Lauttasaari ehkä tul-taisiin käsittelemään yhtenä jakoalueena, olisi kaupungin varmentuakseen siitä, että maanomistajat osallistuvat kustannusten suorittamiseen, tehtävä siltä varalta erikois-sopimukset kaikkien ko. alueen maanomistajien kanssa. Asemakaavalain nojalla voitaneen nim. katsoa, että tällaiset sopimukset olisivat myös kiinteistöjen vastaisia omistajia sitovat. Viemärikustannusten jakoa koskevassa asiassa kaupunginlakimies oli viitannut aikaisempaan, ko. asian yhteydessä antamaansa lausuntoon sekä esittänyt, että myös viemärikustannusten osalta olisi asia järjestettävä sopimusteitse. Asemakaavalain mukaan

voitaisiin myös viemäritöitä suorittaa ko. alueella vaarantamatta kaupungin oikeutta korvauksen saantiin jättämällä työt keskeneräisiksi esim. siten, että tarpeellinen pumppulaitos puuttuu. Viemäritöiden jättämisestä keskeneräisiksi olisi se hyöty, että kaupunki, osittelupäätöksen tultua lopullisesti vahvistetuksi, olisi tilaisuudessa suhteellisen vähäisellä lisätyöllä saamaan viemärit käyttökelpoisiksi.

Asian laajakantoisuuden vuoksi oli hankittu lausunto vielä hallintoon. Matti Auralta, jonka käsityksen mukaan kaupungin periaatteellinen oikeus oli mahdollisimman hyvin turvattu, jos noudatettaisiin kaupunginlakimiehen suositusta. Hallintoon. Auran lausunnon mukaan kaupunki voisi rakentaa eräät liikenneväylät puolivalmiiksi ja sallia niillä liikennöitävän rajoitetusti, ilman että kaupungin oikeutta korvauksen saantiin sillä vaarannettaisiin, kuitenkin sillä edellytyksellä, että tällainen väylä vastaisi liikenneturvallisuuden vaatimuksia. Asemakaavalain 32 §:n 2 momentin mukaan voi maistraatti hakemuksesta myöntää luvan siihen, että katu toistaiseksi luovutetaan yleiseen käyttöön kapeampana sekä että sen päällystäminen suoritetaan myöhemmin. Kaupunginlakimiehen uuteen lausuntoon ja hallintoon. Auran lausuntoon viitaten kaupunginhallitus katsoi, että Lauttasaaren katu- ja viemäriyöt voitaisiin, ilman että kaupunki menettää oikeutensa korvaukseen tontinomistajilta, jo siinä vaiheessa suorittaa siten kuin kaupunginlakimies lausunnossaan mainitsee käyttäen näihin tarkoituksiin jo myönnettyjä määrärahoja. Kaupunginhallitus oli myös asettanut 7-jäsenisen toimikunnan tutkimaan ja tekemään kaupunginhallitukselle esityksen siitä, onko keskustasta länteen suuntautuvaa liikennettä varten rakennettava silta tai tunneli ja mihin paikkaan se olisi rakennettava. Tämän kysymyksen ratkaisemisen jälkeen tuli toimikunnan laatia ja kaupunginhallitukselle esittää suunnitelma sillan tai tunnelin rakentamisesta. Kaupunginvaltuusto päätti, että Lauttasaaren katu- ja viemäriyöt on suoritettava käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa siihen vaiheeseen kuin kaupunginlakimiehen 10. 2. päivätyen lausunnon mukaan oli mahdollista, ilman että kaupunki menettää oikeutensa kustannuksista aiheutuvan korvauksen saamiseen tonttien omistajilta (16. 5. 477 §, v:n 1931 kunn. as. kok. s. 57—60).

Sen jälkeen kun useat Lauttasaaren tonttien omistajat olivat valittaneet kaupunginvaltuuston Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten osittelua koskevasta päätöksestä kaupunginvaltuusto, tarkistaen aikaisemman päätöksensä, päätti hyväksyä sen yleisten töiden lautakunnan laadittamien 17. 12. 1954 päivätyjen sekä kustannusten jakoa tontinomistajien kesken koskevalta osalta 29. 5. 1956 korjattujen jakoehdotusten mukaisena, joissa Lauttasaari on jaettu kuuteen alueeseen katurakennusosaston 27. 10. 1954 päivätyen kartan n:o 8018 mukaisesti. Päätös alistettiin sisäasiainministeriön tutkitavaksi ja vahvistettavaksi. Samalla kaupunginvaltuusto päätti esittää sisäasiainministeriölle annettavassa lausunnossaan kaupunginlakimiehen lausunnossa esitetyn perustein, etteivät Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten osittelusta tehdyt valitukset antaisi aiheutta enempään toimenpiteisiin (13. 6. 573 §, v:n 1955 kert. I osan s. 86).

Katu-, vesijohto- ja viemäritöiden jouduttaminen ja tehostaminen käyttämällä yksityisiä rakennusliikkeitä. Vt Eriksson-Lihr ym. aloitteentekijät olivat ehdottaneet, että kaupunginvaltuusto antaisi kaupunginhallituksen tehtäväksi tutkia, mitä mahdollisuuksia olisi jouduttaa ja tehostaa katujen sekä vesi- ja viemärijohtojen laajentamistöitä käyttämällä muitakin rakennusliikkeitä kuin kaupungin omia laitoksia. Jotta saataisiin selville mitkä liikkeet pystyvät taloudellisimpaan ja tehokkaampaan työsaavutukseen, olisi suoritettava vertaileva työtutkimus, jonka pohjalla katujen sekä vesi- ja viemärijohtojen rakentamistyöt sitten voitaisiin suorittaa nopeammin ja halvemmalla. Kiinteistölautakunta oli lausunnossaan todennut, että kustannukset eräistä kunnallisteknillisistä töistä kunnallisella työvoimalla suoritettuina olivat eräissä tapauksissa herättäneet arvostelua, koska töiden kustannuksia oli pidetty liian korkeina. Lautakunnalla ei kuitenkaan ollut tarkkoja tietoja siitä, olivatko kustannukset todella olleet korkeammat, kuin mihin ne olisivat nousseet yksityisellä työvoimalla suoritettuina. Jos lautakunnan 3-vuotisohjelmassaan ehdottamat, entistä huomattavasti suuremmat määrärahat myönnettäisiin katujen, viemärien ja vesijohtojen rakentamiseen, tarvittaisiin ehdotettujen töiden suorittamiseen runsaasti lisätyövoimaa. Lautakunnan mielestä olisi kiireellisesti suoritettava aloitteessa ehdotettu tutkimus, jotta voitaisiin ratkaista, olisiko taloudellisempaa palkata kaupungin palvelukseen ko. töitä varten tarvittava lisätyövoima, tahi antaa työt ulkopuolisten rakennusliikkeiden suoritettavaksi. Teollisuuslaitosten lautakunta oli ilmoittanut, että vesilaitos suorittaa vesijohtoja rakennettaessa vain putkien asentamisen. Vesijohtokaivannon rakenta-

misen, täyttämisen yms. on yleensä suorittanut katurakennusosasto, mutta poikkeustapauksissa myös satamarakennusosasto. Lautakunnan käsityksen mukaan pystyy vesilaitos edelleenkin suorittamaan ne putkityöt, jotka kaupungin taloudelliset mahdollisuudet huomioon ottaen on suoritettava. Sitäpaitsi ei maassamme ole rakennusliikkeitä, joilla olisi vastaava kokemus ko. töissä. Mikäli putkityöt suoritettaisiin urakalla, edellyttäisi se erittäin tarkkaa valvontaa ja sitoisi niin ollen työnjohto- ja valvontavoimia huomattavasti enemmän kuin aikaisemmin. Yleisten töiden lautakunta oli huomauttanut, ettei aloitteessa mainittujen töiden suorittamista ollut hidastanut se, ettei katurakennusosasto ollut ehtinyt niitä tehdä, vaan se, että asemakaavasuunnitelmat eivät olleet valmistuneet, vaikka määrärahoja on asian kiireellisyyden takia myönnetty. Samoin ovat asemakaavalain määräykset olleet esteenä töiden aloittamiselle, josta Lauttasaaren katu- ja viemärityöt ovat selvimpänä esimerkkinä. Vaikka toistaiseksi ei yleisten töiden lautakunnan mielestä tarvittaisi rakennusliikkeiden apua, ei lautakunta kuitenkaan periaatteessa vastustanut katu- ja viemäritöiden teettämistä myös yksityisiä urakoitsijoita käyttäen. Tällaisen siirtymisen yksityisurakoitsijoiden käyttöön tulisi kuitenkin tapahtua vähitellen, jotta rakennusviraston työt voitaisiin organisoida uuden työjärjestelmän edellyttämiä työolosuhteita paremmin vastaavaksi. Kaupunginhallitus oli aloitteen johdosta ilmoittanut päättäneensä kehottaa yleisten töiden lautakuntaa 1) käyttämään yksityisiä rakennusurakoitsijoita sellaisissa tapauksissa, jolloin töiden suoritusta voitaisiin jollain tavoin jouduttaa, kuitenkin siten ettei se johtaisi rakennusviraston työntekijäin entisen lukumäärän vähentämiseen, 2) selvittämään missä määrin kaupungin töiden rakennuskustannuksia voitaisiin alentaa yksityisiä rakennusurakoitsijoita käyttämällä sekä 3) tekemään kaupunginhallitukselle sellaisia esityksiä, joihin em. ponnet mahdollisesti antavat aihetta. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä olevat lausunnot riittäväksi selvitykseksi (8. 2. 108 §).

Maunulan teiden varustaminen jalkakäytävillä. Vt Miettinen ym. olivat tekemässään aloitteessa ehdottaneet, että kaupunginhallitus ryhtyisi kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta Maunulan teihin viipymättä rakennettaisiin jalkakäytävät. Kun tiet ovat hyvin kapeat ja liikenne vilkas, on useita tapaturmia, jopa kuolemantapauksiakin sattunut. Alueen läpi kulkee mm. kaksi bussilinjaa. Kiinteistölautakunta ja yleisten töiden lautakunta olivat lausunnoissaan huomauttaneet, että kun Maunulan teiden rakentaminen v. 1945 aloitettiin, oli alue tarkoitettu omakotiasutusta varten, joten katurakennusosasto ja asemakaavaosasto suunnittelivat tiet vastaamaan em. asutusta. Myöhemmin, kun Maunula muutettiin kerrostaloalueeksi, eivätkä sen tiet enää täyttäneet lisääntyneen liikenteen asettamia vaatimuksia, oli tieverkostoa ryhdytty läpikulkukatujen osalta parantamaan. Vuosien 1955 ja 1956 talousarvioihin oli merkitty määräraha Maunulan tieverkoston parantamista varten ja v. 1955 ryhdyttiin Metsäpurontien leventämiseen ja sitä koskevat suunnitelmat olivat parhaillaan tekeillä. Samaten oli ollut tarkoitus aloittaa Männikkötien leventäminen kertomusvuoden aikana sekä suunnitelmien valmistuttua muitakin leventämistöitä. Lisäksi tultaisiin Maunulan asemakaava vahvistamaan kertomusvuoden aikana, jonka jälkeen voitiin ryhtyä asuntoteiden suunnitteluun ja lopulliseen rakentamiseen. Kaupunginvaltuusto päätti katsoa eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (21. 3. 293 §).

Pakilan teiden ottamisesta kaupungin hoidettavaksi olivat vt Vanhanen ym. tehneet aloitteen, jossa he mm. huomauttivat, että esikaupunkialueiden liikenteen vuosi vuodelta vilkastuttua ovat ns. kylätiet aiheuttaneet niitä hoitaville kyläläisille niin suuria kustannuksia, että asia olisi välttämättä korjattava. Maunulan, Pirkkolan, Pohjois-Haagan ja Kaarelan suuret asuma-alueet ovat lisänneet Pakilan kauttakulkuliikennettä niin, että Pakilan kylätiet ovat muodostuneet itä-länsisuunnan johtaviksi liikenneteiksi. Tielain mukaan ovat kylätiet tarkoitettut paikallista liikennettä varten ja jos ne olosuhteista joutuivat muuttuvat kauttakulkuteiksi, olisi ne otettava kaupungin hoitoon. Aloitteentekijät ehdottivat aloitteessaan, että kaupunginvaltuusto kehottaisi kaupunginhallitusta kiireellisesti ryhtymään toimenpiteisiin Pakilassa sijaitsevien Alkutien, Lepolantien, Elontien ja Väliälöntien ottamiseksi kaupungin kustantamiksi teiksi, siten että Lepolantie jatkoineen Solakalliontielle saakka olisi järjestyksessä ensimmäisellä sijalla. Kiinteistölautakunnan lausunnon mukaisesti tultaisiin Pakilan halki lähivuosina rakentamaan rengastie, joka sijoitettaisiin siten, ettei mikään aloitteessa mainituista teistä tulisi sisältymään siihen. Mainittu rengastie oli jo useamman vuoden kuulunut kaupungin työllisyysohjelmaan ja oli sitä jo jonkin verran rakennettukin. Kiinteistölautakunnan ja yleisten töiden lauta-

kunnan käsityksen mukaan olisi kaupungin ja liikenteen kannalta edullisempaa rakentaa Pakilan asutusalueen poikki yksi kunnollinen läpikulkutie kuin pitää kunnossa neljää heikkoa tietä, joita ei kapean tiealueen takia voitaisi edes leventää. Tielain 44 §:n mukaan oli sitä paitsi kylätien alue sekä siihen kuuluvat sillat, rummut ja muut laitteet lunastuksetta luovutettava kunnalle, jos se ottaisi kylätien kunnantienä kunnossapitääkseen. Lautakunnat olivat lausunnoissaan päätyneet siihen, ettei ko. teitä olisi otettava kaupungin hoitoon. Kiinteistölautakunta oli kuitenkin, huomioon ottaen kaupungin kehämäisen liikenteen kasvun ko. alueella puoltanut Lepolantien ja sen Solakalliontielle johtavan jatkoon kunnossapidon aiheuttamien kustannusten korvaamista kaupungin varoista määrällä, joka vastasi 50 % kaupungin toimesta kunnossapidettävien vastaavanlaisten sorateiden kunnossapitokustannuksista. Avustus olisi myönnettävä enintään siihen saakka, kunnes mainittu rengastie oli rakennettu. Yleisten töiden lautakunta oli puolestaan esittänyt, että rengastien, jota kutsutaan Muurimestarintieksi, rakentamista Pakilantien ja Solakalliontien väliseltä osalta kiirehdittäisiin ja että sitä varten otettaisiin määräraha jo v:n 1957 talousarvioon. Kaupunginhallitus oli yhtynyt lautakuntien kantaan siinä, ettei aloitteessa mainittuja katuja ollut aihetta ottaa kaupungin hoitoon. Kun Muurimestarintie todennäköisesti rakennettaisiin lähitulevaisuudessa, ei kaupunginhallituksen mielestä ollut aihetta avustaa Pakilan kylätiehoitokuntaa ehdotetulla tavalla. Lisäksi kaupunginhallitus oli ilmoittanut harkitsevansa Muurimestarintien rakentamiseen ehdotetun määrärahan tarvetta talousarvion käsittelyn yhteydessä. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (13. 6. 626 §, 24. 10. 871 §).

Oulunkylän Pikkukosken uimarannalle johtavan tien parantaminen. Koska Pikkukosken rannasta oli muodostunut erittäin suosittu uimapaikka, olivat vt Vanhanen ym. tekemässään aloitteessa ehdottaneet, että kaupunginhallitusta kehoitettaisiin varaamaan kertomusvuoden talousarvioon riittävä määräraha ko. uimarannan tasoittamista ja hiekoittamista varten sekä kevyitä ajoneuvoja kantavan tien rakentamiseksi pitkin joen vartta uimarantaan. Myös useat Pikkukosken uimarannan käyttäjät olivat kaupunginhallitukselle esittäneet samanlaisen pyynnön. Urheilu- ja retkeilylautakunta ja kiinteistölautakunta olivat puoltaneet tien rakentamista. Kaupunginhallitus ei kuitenkaan muiden tärkeämpien töiden takia ollut voinut ottaa kertomusvuoden talousarvioon määrärahaa ehdotettua työtä varten, mutta oli yleisten töiden lautakuntaa kehoitettu harkitsemaan sen ottamista v:n 1957 talousarvioehdotukseen. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot asiasta riittäväksi selvitykseksi (22. 2. 184 §).

Herttoniemen jätevedenpuhdistamon rakennussuunnitelman hyväksyminen. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä katurakennusosaston piirustuksista n:o 8500/0—5 ilmenevän Herttoniemen jätevedenpuhdistamon suunnitelman ja oikeuttaa kaupunginhallituksen hyväksymään suunnitelmaan myöhemmin mahdollisesti tarpeellisiksi osoittautuvat muutokset (25. 1. 60 §).

Em. kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta olivat vt Kivilinna ym. tehneet aloitteen uuden paikan hankkimiseksi Herttoniemen jäteveden puhdistuslaitosta varten. Aloitteessa ehdotettiin, että kaupunginvaltuusto tarkistaisi ko. päätöksensä ja antaisi kiireellisesti kaupunginhallituksen tehtäväksi esittää tarkoitukseen sopivampi paikka, koska päätös oli herättänyt tyytymättömyyttä paikallisen väestön keskuudessa, sillä Porolahti on luonnonkauneutensa vuoksi suosittu ulkoilualue. Jos lahteen, jossa vesi ei vaihdu, ohjattaisiin puhdistuslaitoksen vedet, muodostuisi siitä epämiellyttävä likalätäkkö, joka levittäisi pahaa hajua ja epäsiisteyttä asuma-alueelle. Yleisten töiden lautakunta oli lausunnonaan huomauttanut, että kaupunginvaltuuston v. 1938 hyväksymässä, kaupungin silloisen ympäristön viemäriolojen järjestämisen yleissuunnitelmassa oli puhdistamo edellytetty sijoitettavaksi Porolahden rannalle. Suunnitelmaa noudattaen oli kokoojajohdot rakennettu valmiiksi puhdistamon alueelle saakka, jonka erikoispiirustuksien odotettiin valmistuvan lähiaikoina. Osa koneistoa oli tilattu ja osittain jo vastaanotettu. Suunnitelmien muuttaminen merkitsisi suuria taloudellisia tappioita ja samalla lykkäytyisi Herttoniemen jätevesikysymyksen ratkaisu n. kahdella vuodella. Lisäksi oli puhdistamo kaikilta osiltaan suunniteltu niin, ettei siitä aiheutuisi haittaa ympäristölle. Kiinteistölautakunta oli lausunnonaan yhtynyt yleisten töiden lautakunnan lausuntoon. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (22. 2. 200 §, 16. 5. 476 §).

Oulunkylän erään alueen viemäriomissuunnitelman vahvistaminen. Kaupunginvaltuusto

päätöksi vahvistaa Niittylän viemäroimisaluetta varten katurakennusosaston asemapiirroksista n:o 8250 ilmenevän viemäroimis suunnitelman (7. 3. 229 §).

Käpylän erään tontin likaviemäriin yhdistäminen kaupungin viemäriin. Opettaja Eero Hurskaisen anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi hänelle luvan liittää 28. kaupungin osan korttelin n:o 28262 tontin n:o 8 likaviemäriin Krämertintiessä olevaan kaupungin viemäriin seuraavilla ehdoilla:

1) hakija suorittaa kaupungille 315 000 mk:n suuruisen korvauksen sanotun tontin osuutena asemakaavalain mukaisista viemäriin rakentamiskustannuksista 20 v:n maksuajalla, siten että vuosittain 2. 1., ensimmäisen kerran v. 1957, maksetaan vähintään yksi kahdeskymmenesosa korvauksesta viiden prosentin vuotuisine korkoineen sekä antaa kaupungille kaupunginhallituksen hyväksymän vakuuden sanotun korvauksen suorittamisesta,

2) kaupunki ei myöhemmin peri sanotun tontin osalta asemakaavalain mukaista korvausta viemäriin rakentamiskustannuksista,

3) hakija suorittaa työn omalla kustannuksellaan rakennusviraston katurakennusosaston hyväksymien piirustusten mukaan,

4) rakennusviraston katurakennusosastolla on oikeus asettaa hakijan kustannuksella rakennustyön ajaksi valvoja, jonka ohjeita työn suorittamisen ja rakennusaineiden suhteen on noudatettava,

5) hakija vastaa kaikesta haitasta ja vahingosta, mikä työn johdosta saattaa aiheutua kaupungille tai kolmannelle henkilölle (7. 11. 921 §).

Koskelantiellä olevan ojan putkittaminen. Tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten kaupunginvaltuuston käytettäväksi merkityistä määrärahoista myönnettiin 8.3 mmk Koskelantiellä liikennelaitoksen autohallien kohdalla olevan avo-ojan putkittamista varten (11. 4. 381 §).

Jätteiden polttolaitoksen rakentaminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1949 (ks. s. 101) päättänyt, että jätteiden polttolaitos rakennetaan Sörnäisten voimalaitoksen yhteyteen. Myöhemmin oli kuitenkin huomattu, että tämä toimenpide rajoittaisi sähkölaitoksen laajentamismahdollisuuksia sekä että jätteiden kuljetus Suvilahteen aiheuttaisi lisäkuormitusta usein muutenkin liikaa kuormitetuille kaduille. Lisäksi ei ehdotetun paikan läheisyydessä ollut riittäviä täyttämisiä alueita sille kuona- ja tuhkamäärälle, joka jätteitä polttaessa syntyy. Asiasta neuvoteltaessa oli päädytty siihen, että Kyläsaaren puhdistuslaitoksen vieressä oleva kortteli n:o VK 675 olisi tarkoitukseen sopiva, koska se ei ollut vilkkaiden liikenneväylien varrella ja koska Kyläsaaren ympäristössä olisi hyvät mahdollisuudet käyttää kuonaa ja tuhkaa. Lisäksi, koska lietteen myynti vuosi vuodelta on aiheuttanut yhä suurempia vaikeuksia, voitaisiin vastaisuudessa suunnitella lietteen kuivaamista ja polttamista, jolloin höyryä voitaisiin johtaa polttolaitokselta puhdistuslaitokselle ja liettä puhdistuslaitokselta polttolaitokselle. Kaupunginvaltuusto päätti, muuttaen v. 1949 tekemänsä päätöstä, että polttolaitosta varten varataan alue Kyläsaaren puhdistuslaitoksen välittömästä yhteydestä asemakaavaosaston piirustuksen n:o 4054 mukaisesti, siten että se ja puhdistuslaitoksen entinen sekä laajennettu alue muodostaa kaikkiaan noin kuuden hehtaarin suuruisen yhtenäisen alueen. Samalla kaupunginvaltuusto antoi yleisten töiden lautakunnan tehtäväksi tutkituttaa kysymystä jäteöljyn hävittämisestä polttolaitoksen yhteydessä. Kiinteistölautakuntaa kehoitettiin laadittamaan tarpeellinen asemakaavan muutosehdotus (16. 5. 475 §).

Asumajätteiden tarkoituksenmukainen käsittely. Vt Loppi ym. olivat v. 1955 (s. 93) tehneet aloitteen, jossa he ehdottivat että kaupunginhallitusta kehoitettaisiin kiireellisesti asettamaan toimikunta, jonka tehtäväksi annettaisiin tutkia, miten asumajätteiden käsittely tarkoituksenmukaisemmin ja taloudellisimmin olisi järjestettävä. Toimikunnan tulisi tehdä ehdotus kaupunginhallitukselle tarkoitusta varten tarvittavien laitteiden rakentamisesta ja sijoittamisesta, jonka jälkeen asia esitettäisiin kaupunginvaltuustolle. Yleisten töiden lautakunta oli huomauttanut, että kaupungista kertyvä asuma-jäte on vähäarvoista ainetta, jonka kuljetuskustannukset ovat huomattavat, mikä olisi otettava huomioon menetelmää ja sijoitusta harkittaessa. Aloitteentekijät olivat puoltaneet useampien mekaanisten kompostointilaitosten rakentamista kaupungin laitaosiin kuten Puutarhaviljelijäin Liitto oli esittänyt. Rakennusviraston puhtaanapito-osaston käsityksen mukaan asumajätteen määrä ja laadun vaihtelu eri vuodenaikoina, sopivien kompostointipaikkojen puute lähellä kaupungin keskustaa sekä rajoitetut menekkimah-

dollisuudet kannattavaan hintaan tekivät mahdottomaksi jätteiden kompostoinnin kaupungin ainoana jätteiden käsittelymenetelmänä. Puhtaanapito-osaston mielestä on polttolaitoksen suunnitelmia jatkettava ja laitos rakennettava periaatteessa kaupunginvaltuuston eo. päätöksen mukaisesti. Sähkölaitos oli ilmoittanut voitavansa ottaa höyryä jätteiden polttolaitokselta päiväsaikaan kolmen kesäkuukauden aikana viisi tonnia ja talvikuukausina kahdeksan tonnia tunnissa. Polttolaitos on suunniteltu rakennettavaksi teholle 200 tonnia jätteitä 24 tunnissa. Vaikka sähkölaitoksen höyrynkäyttömahdollisuudet lisääntyvätkin, voisi kuitenkin kesäkuukausina sattuua, että poltettavaa jätettä kertyisi enemmän kuin sitä höyryä voidaan käyttää, minkä vuoksi teollisuuslaitosten lautakunta oli ehdottanut kompostointilaitoksen rakentamista Talin puhdistuslaitoksen yhteyteen. Teollisuuslaitosten lautakunta oli yhtynyt yleisten töiden lautakunnan esitykseen, että aloitteesta tarkoitettujen toimikunnan asettamisesta luovuttaisiin, koska toimikunnan työssä todennäköisesti ei tulisi esiin mitään, mikä oleellisesti muuttaisi jo käynnissä olevia suunnitelmia. Kaupunginhallituksen mielestä olisi myös luovuttava toimikunnan asettamisesta ja sen sijaan kiireellisesti ratkaistava jätteiden polttolaitoksen paikkakysymys, minkä lisäksi Talin puhdistuslaitoksen yhteyteen olisi kiireellisesti rakennettava yleisten töiden lautakunnan ehdotuksen mukainen kompostointilaitos. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta. Samalla kaupunginvaltuusto päätti kehottaa yleisten töiden lautakuntaa laatimaan suunnitelman Talin puhdistuslaitoksen yhteyteen rakennettavasta laitoksesta, jossa osa asumajätteistä voitaisiin kompostoida yhdessä lietteen kanssa. Lisäksi kaupunginhallitusta päätettiin kehottaa viipymättä laadittamaan selvitys siitä, kuinka paljon kompostointilaitosten tuotteilla on menekki-mahdollisuuksia ottaen huomioon sekä kaupungin omat viljely-, puisto- ja täyttöalueet että puutarhaviljelijöiden ja omakotiasukkaiden käyttötarpeet, jotta ne voitaisiin ottaa huomioon kompostointi- ja polttolaitosten suuruutta ja sijoitusta määrättäessä (7. 3. 227 §).

Katuosuuksien puhtaanapidon siirtäminen kaupungille. Vt Kulonen ym. olivat v. 1953 (ks. s. 74) tehneet aloitteen kaikkien katuosuuksien puhtaanapidon siirtämisestä kaupungin hoidettavaksi. Kaupunginvaltuusto oli v. 1952 käsitellyt katujen kunnan tarkastustoimenpiteiden tehostamista ja yksinkertaistamista. Mainitun päätöksen määräysten perusteella yleisten töiden lautakunta oli laatinut ehdotuksen katujen luokituksesta jakaen ne talvipuhtaanapitoon nähden kolmeen luokkaan, jolloin ne siirrettäisiin puhtaanapito-osaston hoitoon tärkeysjärjestyksessä, koska puhtaanapito-osaston koneiden vähyys ei toistaiseksi sallinut kaikkien katujen hoitamista. Kaupunginhallitus on ilmoittanut vahvistaneensa yleisten töiden lautakunnan ehdotuksen perusteella katujen sijoittamisen eri luokkiin talvipuhtaanapitoa varten sekä hyväksyneensä kaupungin katujen puhtaanapitoon nähden seuraavaa:

1) kaupungin katujen ajorataosuuksien talvipuhtaanapito otetaan puhtaanapito-velvollisten suorittamaa korvausta vastaan rakennusviraston puhtaanapito-osaston hoidettavaksi sitä mukaa kuin kaupungin talvipuhtaanapitokonetilanne sen sallii ja sellaisessa kiireellisyysjärjestyksessä, että ensin otetaan kaupungin hoitoon talvipuhtaanapitoon nähden I luokkaan kuuluvien katujen ajoradat, sen jälkeen II luokkaan kuuluvien katujen ajoradat ja viimeksi III luokkaan kuuluvien katujen ajoradat;

2) yleisten töiden lautakuntaa kehoitetaan irtisanomaan voimassa olevat katujen puhtaanapitosopimukset päättyviksi 31. 3. 1956;

3) rakennusvirastoa kehoitetaan 1. 4. alkaen pitämään hoidossaan kaupungin omat, vieraiden valtioiden lähetystöjen, valtion ja seurakuntien katuosuudet ajoratoineen ja jalkakäytäväineen sekä kesä- että talvipuhtaanapitoon nähden puhtaanapitovelvollisten suorittamaa korvausta vastaan;

4) rakennusvirastoa kehoitetaan sen lisäksi, mitä edellä 1) ja 3) kohdissa on päätetty, ottamaan talvipuhtaanapitoon nähden hoidettavikseen ainoastaan sellaisten talojen ajoradat, jotka välittömästi liittyvät edellä 3) kohdassa mainittujen talojen katuosuuksiin, ja sellaiset ajoradat, joiden hoitaminen kaupungin toimesta on rakennusviraston mielestä yleisen edun mukaista;

5) rakennusvirastoa kehoitetaan ottamaan hoidettavikseen edellä 4) kohdassa mainitut katuosuudet myös kesäpuhtaanapitoon nähden ajoratoineen ja jalkakäytäväineen;

6) talvipuhtaanapitosopimuksia ei tehdä tämän jälkeen urakkakorvausperustein, vaan sopimuksissa määrätään, että talvipuhtaanapidosta veloitetaan laskulla kaupungin todellisten kustannusten mukaisesti;

7) kesäpuhtaanapidosta veloitetaan kaupunginvaltuuston vahvistaman urakkataksan mukaisesti;

8) yleisten töiden lautakuntaa kehoitetaan lähivuosien talousarvioehdotuksia laatiesaan harkitsemaan tarvittavien määrärahojen merkitsemistä talousarvioon uusien puhtaanapitokoneiden hankkimista varten rakennusviraston puhtaanapito-osastolle;

9) kaupunki ei suorita korvausta kiinteistöjen omistajille siinä tapauksessa, että tonttien kohdalle on sijoitettu linja-autopysäkkejä ja vuokra-autoasemia.

Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta ja antoi lisäksi kaupunginhallituksen tehtäväksi määrätä sen korvauksen, joka on suoritettava niille yksityisille katujen kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisille, joiden katuosuuksille on sijoitettu linja-autopysäkkejä ja vuokra-autoasemia, siitä lisätyöstä ja niistä lisäkustannuksista, jotka näille aiheutuvat mainittujen pysäkkien ja autoasemien aiheuttamasta katupinnan kulumisesta ja likaantumisesta (8. 2. 109 §, ks. v:n 1952 kert. I osaa).

Suomen Marsalkan ratsastajapatsaan paikka. Kumoten v. 1952 tekemänsä päätökset kaupunginvaltuusto päätti, että Suomen Marsalkan ratsastajapatsas saadaan sijoittaa keskustan asemakaava-suunnitelman mukaiselle postitalon ja Hankkijan väliselle aukiolle, sillä edellytyksellä että koko patsasalue tulevaisuudessa järjestelyissä siirtyy kaupungin omistukseen ja että patsaan sijoituksen ja ympäristön järjestelyn lopullisia suunnitelmia laadittaessa otetaan huomioon asemakaavaosaston antamat tarkemmat ohjeet (8. 2. 116 §).

Huopalahden Seurakunnan Sankarihautatoimikunnan kaupungille tekemän lahjoituksen luovuttaminen Munkkiniemen Sankarihautatoimikunnalle. Kaupunginvaltuusto päätti oikeuttaa kaupunginhallituksen luovuttamaan 28. 1. 1952 päivätyllä luovutuskirjalla kaupungille lahjoitetun 143 799 mk:n rahamäärän korkoineen 12. 11. 1955 perustetulle Munkkiniemen Sankarihautatoimikunta — Munksnäs Hjältegravskommitté -nimiselle toimikunnalle käytettäväksi Munkkiniemen sankarihauta-alueen kunnostamiseen ja muistomerkin pystyttämistä varten (8. 2. 103 §).

Seuraavat *aloitteet* päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltaviksi:

vt Kulon ym. aloite likavesien puhdistuslaitoksen rakentamiseksi Terva saareen (16. 5. 484 §, ks. s. 26);

vt Saimion ym. aloite Eläintarhanlahden pohjukan kiveämiseksi ja kunnostamiseksi (13. 6. 628 §);

vt Mannisen ym. aloite Puistolan, Tapanilan ja Pukinmäen sisääntuloteiden kestopäällystämiseksi (16. 5. 483 §);

vt Hopeavuoren ym. aloite uuden ns. kiertotien rakentamiseksi Pitäjänmäeltä Lahden tielle (11. 1. 27 §);

vt Katajavuoren ym. aloite ulkoilu- ja palloilukentän sekä puistikkojen järjestämiseksi Ruoholahden ja sen ympäristön asukkaille (19. 9. 764 §);

vt Orkon ym. aloite kaupungin puisto-, leikki- ja urheilualueiden olosuhteiden parantamiseksi (19. 9. 762 §).

11. Liikennettä koskevat asiat

Liikennelaitoksen viranhaltijat. Kaupunginvaltuusto päätti, että tekn. tri Reino Castrén saatiin palkata esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean alaisen suunnittelutoimiston päälliköksi sellaisin ehdoin, että komitean hänelle antamien tehtävien päätyttyä hänen kaupungin palvelustaan jatketaan hänen entisen liikennelaitoksen virkansa palkkaluokan mukaisilla palkkaeduilla, joihin maksetaan kaupungin viranhaltijoille tulevat yleisten korotusten mukaiset korotukset sekä virkasäännön mukaan viranhaltijoille tulevat muut edut ja leskieläke- ja kasvatusapuasäännön mukaiset edut. Mikäli hän ilman omaa syytään on pakotettu luopumaan palveluksesta, hänelle myönnetään sanotun palkkaluokan ja palvelusvuosien edellyttämä viranhaltijain eläkesäännön mukainen eläke (16. 5. 446 §).

Liikennelaitoksen määrärahat. Liikennelaitoksen lautakunta oikeutettiin käyttämään jäljempänä mainittuja määrärahoja tilin perusteluista poiketen seuraavasti: v:n 1953 talousarvion tuloa tuottavien pääomajärjestelyjen pääluokan luvun Liikennelaitos tilille »Erinäisiä töitä» keskuskorjaamon suunnittelutyötä varten merkityn 2 mmk:n siirtomäärärahan Ruskeasuon hallien ja sen huoltokorjaamon suunnittelutyötä varten (25. 4. 421 §) sekä v:n 1955 ja 1956 talousarvioiden saman pääluokan ja luvun tilille Radat ja ilmajohdot merkityjä siirtomäärärahoja »Toinen raide Mannerheimintiellä Kuusitieltä